

Borut Savski – Črnobelo (2005)

Sklop projektov, gradenj objektov, besedil in postavitv v letu 2005

Glej tudi izpeljave pri projektih »Plesalec/plesalka«, »Eye = I«, »Električni Jezus«, »Posode polne zvoka« in eksperimentalno-glasbenih nastopih...

Predstavitve / gradnja sistema Distribuirano telo v okviru Oscilacij v Mali galeriji

Za razliko od siceršnje vsesplošne želje po kreaciji celovitih, vase zaključenih umetniških objektov (pri meni: samo(re)generativnih zvočno-gibalnih sistemov) – teles (podobnost z idejo človeškega telesa je seveda vedno prisotna), se v zadnjem času soočam z mislijo o t.i. razmaknjenih, oddaljenih oziroma distribuiranih sistemih. Eden od razlogov bi lahko bil povečan poudarek na oddaljenih sistemih (remote systems), ki jih je v večji pojavnosti omogočil splet. V resnici seveda ne gre za nič novega, ampak je človekov duh že od nekdaj sposoben bivati v oddaljenih prostorih – tudi časovno odmaknjenih v preteklost in prihodnost.

Ljudje pa vendarle distribuirano stanje (prostorsko-časovnih identitet) znamo sintetizirati nazaj v celoto – še več: šele taka sinteza celo določa našo bit. Torej smo vedno že opravili zlitje kosov v celoto. Povezave med razmaknjenimi sistemi omogočajo tehnološki mediji/posredniki in vmesniki/interfejsi – uspešno uresničevanje izmenjave podatkov pa imenujemo komuniciranje. Pri miselnih povezavah nastopajo drugačni objekti, ki se zlepijo skupaj s pomočjo asociativnih povezav, sicer pa kot deli emocionalno obarvanega spomina bivajo dokaj samostojno. Čeprav se zdi, da nesmisel obstaja (rečemo: "to je nesmiselno"), pa bi temu ostro nasprotoval. Vedno se prazen prostor napolni s smislom, čim dalj se z njim ukvarjamo – tem več je smisla in tem bolj logičen je prostor.

Pri naših sorodnikih strojih pa je tako: od njih sicer zahtevamo popolnost, zato običajno nastopajo v obliki že sestavljenih delov. Takšni stroji imajo imena (ali raje: nazive) in so običajno strogo namenski – funkcionalni. Izven njihovega namena jim pomen preneha in tako niso namenjeni vzpostavljanju komunikacije/ relacij. Ker me pri strojih zanimajo človeška metaforika, pa bi vendarle bilo ugodno zgraditi sistem komunicirajočih strojev, ki bi lahko (na enostavni ravni) izvajali vsaj približno podobno kompleksne odnose kot se to dogaja pri ljudeh (na področjih psihološkega in socialnega).

Za sintezo (oziroma povezavo strojev v enovito celoto) bomo seveda moralim poskrbeti sami, s pomočjo našega vokabularja, kar pa ne pomeni, da lahko vokabular sistema strojev ignoriramo, kljub temu, da se zdi ta zgolj tehnične narave (-> zvoki).

Zvok (in usklajevanje vidnega gibljivega) bomo ljudje dojemali estetsko (racionalno/ racionalizirano). Pokazalo se bo, da tudi v primeru umanjkanja komunikacijskega toka med stroji ljudje še vedno sintetiziramo – polnimo to umanjkanje s smislom – torej: z lastno produkcijo smisla. Prostor nesmisla ni človeška domena, torej je vse vedno pomensko polno, z malo truda pa lahko vsak razmeroma malo poln prostor natlačimo s pomeni polnih soodnosov, ki se oblikujejo med razmaknjenimi entitetami. Še več: šele na videz nedefinirani odnosi (vmesni prostori med objekti, izgovorjenim zvočnim) omogočijo človekov priklop na komunikacijski kanal – njegovo umestitev v prostor. Ta vedno poteka na drugačni stopnji od strojevega, kar lahko pomeni

dvoje: ali gre za redukcijo slišane ("to je dobro", "to je slabo") - sintezo, ali pa za kompleksnejše preoblikovanje, ko komunikaciji prisluhnemo: poslušamo. V zadnjem primeru s slišanim sodelujemo – opazimo razlike, nianse - prostor diferenciramo.

Dvojnost lahko pripišemo našem konceptu dojemanja prostora in časa – to je sintezi razdrobljenega v trdno identiteto, ali pa: dojemanju diferencirane podobe.

Za preizkusni strojni sistem bomo uporabili različne interaktivne kose doslej zgrajenih objektov in jih razporedili po prostoru brez posebnega namena. Biti morajo vendarle v ohlapni medsebojni komunikaciji – bodisi z zvočnim, vizualnim, mehanskim zaznavanjem. Bolj zaradi komičnosti, pa tudi zaradi sugestije o morebitni podobnosti s človekom, bomo stroje oblikovali kot razsekane (zelo elementarne) dele telesa in jih razmetali po prostoru.

Distribuirani sistemi

Porazdeljeni sistemi so znani predvsem na področju super-računalnikov, kjer več v omrežje spojenih računalnikov omogoča paralelno procesiranje / hkratno obdelavo podatkov. Organizacija takih sistemov je v glavnem hierarhična, tako da se ve, kje je glava sistema in kje so "nižji" udi. Nas pa zanimajo dinamično hierarhični sistemi, pri katerih so deli "telesa" sicer lahko funkcijsko specializirani, a vendarle tudi sami že komunicirajo v izbranem komunikacijskem kanalu. Simbolno "govorico" bomo torej skušali modelirati poenostavljeno, (estetskega) pomena pa sploh ne bomo pričakovali od naprav, ampak od ljudi / opazovalcev.

Seveda nam gre tudi v tem primeru za raziskovanje človeških dimenzij razumevanja in ravnanja - torej psihosocialnih lastnosti posameznika in združb. V izhodišču razmisleka je teza, da k organiziranemu / civiliziranemu / kulturnemu rezultatu ne pripomorejo le organizirane / hierarhizirane strukture, ampak tudi gibljivejša / fluidnejša, kar se tiče medsebojnih relacij znotraj sistema. Čeprav verjamemo, da h kulturi pripomore zavest o skupnem cilju in celoti / dogovor, konvencija o strukturi / povnanjena ideja - ideološki moment, pa k naturi sistema štejemo predvsem motnje v sistemu / nepredvidljive / asinhronne momente. Sistem bo popoln le z nekakšno sintezo kulture in nature.

Avtonomni sistemi so tisti, pri katerih se gibanje / dinamika ustvarja na podlagi opazovanja in odzivanja na okolico in na podlagi notranjega (refleksnega, nezavednega) gibanja in samoopazovanja. Take sisteme imenujemo kibernetiki sistemi, njih dinamiko pa ne opazujemo na podlagi merjenja obnašanja posameznih delov, ampak na podlagi vzorcev, ki jih vpeti v medsebojne relacije opisujejo. Merimo torej nekakšno podobo celote. Pri tem se praviloma zgodi, da kljub tej novi paradigmi ohranjamo staro razumevanje, saj na osnovi prikazov / vizualizacij ostanemo v območju vere v trdne / nespremenljive prikaze. To se je na primer zgodilo pri teoriji kaosa, ki jo zadnjih 30 let reprezentira le še podoba estetsko izjemno urejenih fraktalov. Red je ponovno prekril možnost naključnega.

Človeška psihologija, ki je sestavljena na način kombinirane nature - kulture, zaradi svoje utemeljenosti v naturi, v drugi stopnji - razumevanju / interpretaciji zahteva racionalizacijo. Osnovna motivacija / težnja je v harmonizaciji obeh entitet / stanj. Zunaj sebe torej iščemo predvsem trdne točke opore, saj je kultura predvsem socialna vrednota. Vendarle pa je prav estetika tisto polje, kjer se dopušča neposrednejše doživljanje nature. Estetsko se pogosto povezuje z ekstatičnim, vendar si kultura vztrajno prilašča le estetsko, zavrača pa ekstatično, ki je bistveni del (človeške) nature. Enako velja za naturo: ta zavrača estetsko in pristaja le na ekstatično - nebrzdana zabava in osvobojena seksualnost.